

ta bajram s postom, to je, od iztoka solnca pa do zapada ne smejo ne jesti ne pušiti duhan ves mesec dni.

Dva meseca in 10 dni izza velikega bajrama slavi se druga svetkovina, Kurban-bajram ali svetkovina žrtve, ter se naslanja na gori omenjeno povest o Abrahamu in njegovi daritvi ter ima od nje ime. Imenuje se tudi hadžijski bajram, ker se v tej dobi hodočastniki ali romarji zbirajo v Meki. („Hadžija“ znači romar ali hodočastnik pa se tem imenom nazivajo ne samo mohamedani, ki so bili v Meki, nego tudi kristijani, ki so bili v Jeruzalemu, ter se to ime tudi podeduje. Tako na priliko so v Sarajevu porodice: Hadži-Ristić, Hadži-Livajić itd.)

Svetkuje pa se ta praznik vselej deseti dan meseca zil-hidže, letos meseca novembra, kajti naši meseci ne skladajo se s turškimi, ki so pravi sinodski meseci od 29 (30) dni; ker so ti meseci krajši od naših, tedaj je tudi turško leto krajše od našega (ima namreč samo 354 ali 355 dni), zato se v teku 33 let ta praznik v vsaki letni dobi praznuje. — Kedar se tedaj po mraku prvi pot meseca pojavi, naznani to hodža pri eni odličnejših džamij, v Sarajevu na pr. muftija (biskup) pri Usren-begovi džamiji, pa mora imeti dva svedoka, da je res videl mesec. Ker pa mesec nekoliko več časa potrebuje, kot 29 dni, dokler se okrene okoli svoje osi, namreč po priliki 29 dni in pol, zato morajo nekatere mesece računati po 30 dni; ker pa izvestno ne vedo, kedaj imajo računati 29, in kedaj 30 dni, to vselej opazajo pojav mlaja; ali ako je vreme oblačno, pa se 30. dan ne vidi mesec, računajo početek novega meseca stoprv od prihodnjega dne, premda se je mesec po našem koledarju moral uže dan poprej pokazati. — Od dne dakle, kojega se pojavi svit novega meseca, računajo 10 dni, in tedaj se začne kurban-bajram. Posle ičindije, to je, molitve, katera se vsaki dan po priliki ob treh popoldne opravlja, zagrmé topovi in to je znamenje, da je nastopila praznična doba; tedaj pa štiri dni zaporedoma (letos na priliko od sobote 13. novembra popoldne pa do srede 17. novembra popoldne) za čas vsakega klanjanja (saba pri vzhodu solnca, o poludne, ičindija ob 3. popoldne, akšam pri zapadu solnca in jacija, 2 ure posle akšam) grmé topovi v znamenje svetkovanja. Premda mohamedani nimajo nikakvih praznikov, ob katerih bi jim delo bilo prepovedano, to vendar večina trgovcev in rokodelcev (vendar ne vsi) zapró svoje dućane (prodajalnice), se oblečejo praznično in sprovedejo vse štiri dni, da obiskujejo džamije, in obiskujejo drug drugega. Celó žene, katere sicer samo domá svoje molitve opravljajo, gredó te dni v javne hiše božje, vendar so za-nje odločene nekatere manje v predmestjih. Na večer so munare (vitki stolpovi, na katerih muezin petkrat na dan vernike k molitvi zove) razsvetljene, kar daje ob lepem vremenu vrlo lep pogled, ako se človek popne na vzvišeno mesto.

(Konec prihodnjič.)

Nov nemšk časnik za umetne rezljarije.

* „*Blätter für Dilettanten mit Zeichnungsbeilagen. Fachblatt für Laubsäge-, Einlege-, Schnitz-Arbeiten, Holzmalerei, Spielwaaren und Erzeugnisse verwandten Industriewesens*“ — se zove list, ki je jel na Dunaji izhajati in je prvi te stroke; on ima biti obćilo za vse one, ki se bavijo z delom s pilicami (žagicami), rezbami, lesoslikarjijo in z drugimi raznimi umetnijami te vrste. List, ki je po takem celó nova prikazen, se sme toplo priporočati zaradi lepih obrazcev, katerih prinese vsak list po dva in pa zaradi veččega poduka o izdelovanju takih rezljarij. Ker tudi pri nas na Kranjskem skušamo naše

izdelke tako imenovane „suhe robe“ na višjo stopinjo povzdigniti in kupčijo s tem blagom povekšati, utegne ta list dovoljen biti takim, ki nemški umejo. List izhaja vsak mesec ter stane na pol leta 1 gold. 25 kr. Naročuje se pod adreso: Viktor Loos, Wien VIII., Piaristengasse Nr. 7.

Mnogovrstne novice.

* 158 rodbincev. V Ontenienti na Španjskem živi 94 let stara pa še krepka žena, ki ni nikdar bolna bila, z 22 leti se omožila in 11 otrok imela. Od te matere in od njenih 11 otrók šteje ta rodovina zdaj 158 glav.

* Novo deželo je našla ekspedicija Aleksandra Torresta iz Melbourne v severno zapadni tropični Avstraliji, katera okoli 10 milijonov hektarov meri in bode kmalu naseljena, ker je pristopna in ima dosti zalivov.

Naši dopisi.

Z Dunaja 6. dec. — Minul je prvi teden državnega zborovanja in s tem nov boj med nekaj oslajeno pa toliko bolj razdraženo levico in pa desnico, katere število se je za 6 glasov pomnožilo. — Javnih obravnav v zbornici poslancev važnejših bilo je do zdaj še malo: obravnava postave o novem davku za prodajo žganja na drobno, — utemeljevanje Wurmbrandovega nasveta o izpeljavi glasovitega §. 19., po katerem naj bi se nemški jezik slovesno na tron postavil, — in interpelacija grofa Hohenwartova na pomoč kmetijstvu, — to je razen vladinih — večidel davkarskih predlogov — zeló vse, kar se je javno obravnavalo. — Bolj pomenljive se ve da so obravnave za kulisami, tukaj levičarji najbolj kurijo centralni komisij za uravnavo zemljiškega davka. Želja levičarjev, s tem vprašanjem razrušiti desnico, je prav očitna, in ako vlada ne bo znala modro postopati, res nasledki tega vprašanja ne bodo ostali brez nasledkov, kajti pritožbe nemških dežel: doljne in gornje Avstrije, deloma tudi Tirolske in Štajarske niso po vsem neopravičene. Zato se tudi desnica trudi, pravično rešitev tega vprašanja posredovati, toda ne v javni zbornici, kateri o tem zdaj ne pristaja več odločilna beseda, ampak po drugih pristojnih potih. To vprašanje tedaj desnico zdaj le deloma zadeva, — bolj pa se ona pečá z vlado samo, oziroma z njenimi odgovornimi ministri. O tem vprašanji kaže se vsaj med 2 kluboma desnice popolna složnost o sodbi položaja in tudi o postopanju. Pritožbe o tem, kar vlada za svojo stranko ni storila in kar je celó zoper njo pripustila, so jako velike in vladi bode dana prilika, prav kmalu odločiti se: ali vladati odločno v duhu desnice ali pa — brez desnice. Kakor dozdaj, ne more dalje biti. Pregovor: „Est modus in rebus, sunt certi denique fines“, veljá tudi o politiki. Meglenost položaja sedanjega je tudi vzrok, da bo delovanje zborovo do Božiča zeló pičlo, še manjše pa število sklenjenih predlogov; zato pa znajo biti — vsaj kakor danes glasovi gredó — božične počitnice dalje. — Želeti bi bilo, da v ministre vendar enkrat šine nekaj resne volje za dejanja, in izpolnitev slovesno s prestola danih obljub, — kajti brez tega je danes le eno gotovo in to je, da bo desnica previdna in da ne bo sama sebi kovala orožja, s katerim bi jo nasprotniki radi spodkopali.

Naj dodamo temu poročilu še to, da se je trojni klub avtonomistične stranke brž o začetku novega zborovanja zopet organiziral izvolivši si svoje predsednike in upravnike. Klub „desnega centra“, kateremu so

pristopili novo izvoljeni poslanci iz Gorice, gornje Avstrije in Bukovine in ki šteje 64 udov, je soglasno si izvolil zopet grofa Hohenwarta za predsednika, dr. Lienbacherja in dr. Klaiča pa za njega namestnika, — dr. Fuchsa in viteza Schneida za perovodji, — grofa Brandisa in grofa Margheri-a pa za uredovalca. Isto tako sta si česki in poljski klub izvolila svoje predsednike in upravnike. 2. dan t. m. je začel tukaj izhajati nov dnevnik z naslovom „Tribüne“, ki je glasilo avtonomistične stranke državnega zbora; denarna sredstva daje temu časniku „Länderbank“, vrednika sta mu Skreyšovskij in Penneke.

Iz Celovca 5. grudna. — Z ustanovitvijo slovenskega lepoznanstvenega časopisa „Kresa“ v Celovci so se celovski in koroškoslovenski rodoljubi sploh zopet malo oživeli, a Nemci majajo z glavami in šepetajo si na ušesa: „diese zähe windische Raçe ist nicht zum umbringen“. Prvi zvezek „Kresa“ je uže tiskan in obsega 64 strani raznega gradiva iz spretnih peres. Naročniki se oglašujejo prav marljivo, in tudi lepo število pisateljev (slišal sem od 45), je obljubilo svojo podporo. Vse to je dobro znamenje, in pričuje, kako potreben je slovenski inteligenciji list s programom „Kresovim“. Res hvalo smo dolžni njegovim početnikom, ki vkljub mnogim opravičilo svojega pozvanja še tudi prinašajo velike žrtve v korist slovenskega slovstva. Veliko hvalo pa tudi zasluži založništvo: tiskarna Mohorjeva, res poštena firma, kakor jo je nek dopisnik od Drave v „Slovincu“ imenoval, ki je skrbela za lični tisek in v dobri nadi, da slovensko občinstvo bode znalo uvaževati njene žrtve, je uže zdaj nakupila nekoliko boljih rokopisov, da tako se gmotno podpirajo slovenski pisatelji, ki sicer imajo dušno, a nimajo obilega materialnega premoženja. Uže iz tega ozira zasluži „Kres“, ki bode tudi s svojo vsebino čitajoče občinstvo gotovo zadovoljil, gmotno podporo, to je, obilo naročnikov. Naj teh vrstic nihče ne smatra za kako novemu „Zvonu“ protivno reklamo, marveč naj so izraz prislovice: „živila konkurenca“!

V Gorici 3. dec. — Ker nimam družih lokalnih novic, naj priobčim nekaj šolskih statističnih dat iz slovenskih šolskih okrajev na Goriškem. Štirirazredne ljudske šole imamo 3. Te so v Tominu, Komnu in Sežani. (Na štirirazredne so bile podaljšane še le v letu 1880., poprej so bile trirazrednice). Trirazrednici ste (2) šoli: v Bovcu in Kobaridu. Dvorazrednih šol je 13: na Serpenici, v Cerknem, Kanalu, Solkanu, Ločniku, Mirnu, Renčah, Črničah, Kámenjah, Križi, Ajdovščini, Rihenbergu in Tomaji. Enorazrednic je v tominskem okraju 6, v goriškem 33, v sežanskem 22, v gradiščanskem (slovenske) 4, skupaj 65. Šol za silo imamo kakih 60: na Tominskem 28—30, na Goriškem 17, na Krasu (v sežanskem okraju) 9, v gradiščanskem okraju 5. Nemški jezik kot obliigaten predmet se uči: v Bovcu (obliigatno za dečke, neobliigatno za deklice); na Serpenici; v Tominu (za dečke in deklice obliigatno); v Komnu in Sežani (obliigatno za oba spóla); v Tomaji, Nabrežini, Kostanjevici, Gorjanskem (v poslednjih 3 obliigatno tudi za deklice) in v Divači. — Neobliigaten predmet je nemščina: pri sv. Luciji, v Cerknem, Volčah, Solkanu, Pevmi, v Kojškem, Št. Petru, na Vogerskem, v Vertojbi, Rihenbergu, Kámenjah, Ajdovščini, na Repnem in še v nekaterih družih krajih. — Kar se laških šol tiče, uči se nemški jezik (vsaj faktično) obliigatno (zunaj Gorice*):

*) V mestnih ljudskih šolah — deški in dekliški — je nemški jezik od družega razreda naprej neobliigaten predmet, toda tako, da se učencem ne pové, da je ta uk nezapovedan; torej se ga udeležujejo vsi, kakor zapovedanih predmetov.

v Gradišči, Tržiču in Korminu. (Od družih krajev nimam natančnih sporočil za zdaj; velja pa o Lahih menda pravilo, da se po vseh večrazrednih šolah nemščina neobliigatno uči. Sploh se je učila v l. 1879/80 nemščina v vseh 4. r. okrajih v 30 šolah. Učitelji dobivajo za nemški poduk remuneracijo. Vseh šol na Goriškem je bilo lansko leto 196. Nemški jezik se uči po vodilih, ki se nahajajo v Klodičevih učnih načrtih v tabelah XVIII., XX. in XXI. Kdor hoče vedeti, kedaj, kako in zakaj je bil nemški jezik v omenjene šole vpeljan, naj vpraša tiste, katerim so dotične uradne ali neuradne določbe in skrivnosti bolje znane, ko meni. Znabiti bo naša „Soča“ znala kaj o tem povedati.

Iz Štajarskega 4. dec. — Kedar koli se oglasi prečastiti gosp. dr. Ulaga, dekan Konjiški, zmerom je možata beseda o pravem času. Tak njegov glas čuli smo zopet v zadnjem listu „Slov. Gosp.“ zastran slovenskega uradovanja v župnijskih in dekanijskih pisarnicah. Jedernati njegov članek glasi se na konci tako-le: „Če toraj terjamo, naj bi se pri nas začelo v narodnem jeziku uradovati, ne terjamo ničesa družega, nego isto stvar, katero je rimska stolica odobrila v onih časih, ko je germanska stranka hotela ponemčiti Slované“. To je energični glas moža, kateremu o sedanjih naših — deloma žalostnih razmerah štajarskih — po pravici gre naslov „borilca brez strahu in graje za pravično reč“. Živio!

Iz okraja Črnomaljskega. — Pri volitvi občinskega zastopa v Radenicah je bil izvoljen: za župana Jurij Schütte iz Spodnjih Radenic, — za svetovalca pa sta bila izbrana Jurij Mihelič iz Sodevc in Jožef Švegel iz Zgornjih Radenic.

Iz okraja Krškega. — Pri volitvah občinskega starešinstva v Trebelnem in v Studenci so bili izvoljeni: v Trebelnem za župana Anton Miklič, — za svetovalce pa Anton Miklavčič, France Peterle in Janez Zorc; — v Studenci pa za župana Jožef Selak, — za svetovalce pa Matija Jaklič, Anton Roth, Janez Kirar, Alojzij Krajnc in Jožef Janc.

Iz Bohinjske Bistrice. — Tudi pri nas smo imeli uni mesec volitev županstva. Izvoljeni so bili: za župana Jakob Rozman iz Bistrice, — za svetovalce pa Jožef Sodja, Martin Rozman in Janez Rozman.

Iz Most pri Kamniku. — Pri zadnji volitvi županstva izvolili smo si za župana Janeza Lukanca, posestnika v Mostah, — za svetovalca pa Franca Jermana iz Most in Janeza Seršena iz Žej.

Iz Ljubljane. — Današnjemu listu priloženi „Oglasnik“ napoveduje dopolnilne volitve za kupčijsko in obrtnijsko zbornico. Po razglasu volitvene komisije dela ona uže priprave za nove volitve, ki bodo februarja meseca, — to pa je znamenje tudi volilcem našim, da uže zdaj pričnó resno prevdarjati važnost teh volitev, — važnih na dvojno stran: iz ozira namreč, da ima kupčijska in obrtnijska zbornica imeniten posel za blagor domačega kupčijstva in obrtnijstva, — poleg tega pa tudi z ozirom na to, da ta zboruica pošilja dva zastopnika v deželni zbor. Noben domoljub tedaj, naj je sam volilec ali pa damu je mar za to, kakošno večino ima deželni zbor, ne sme križema rok držati o prihodnjih volitvah in malomaren gledati, da nasprotniki po različnih nepoštenih potih si iščejo glasov za svoje namene. Volilna pravica, naj gre za kakoršno koli stvar, je imenitna pravica, pravica ta pa naklada vsakemu tudi dolžnost, da dela za srečno izvršitev volitve.

— (Iz občnega zbora družbe kmetijske 24. dné t. m. Konec.) V 2. točki zbornega programa poprime dr. Bleiweis besedo in pravi, da, ker je zboru predloženo tiskano poročilo o delovanji centralnega odbora

od konca januarija 1879. do 1. novembra 1880., po katerem se je rešilo 1780 vlog in je odbor imel 34 sej, zato bode iz tega poročila posnel le nekatere stvari, o katerih zbor morebiti želi govoriti.

Kar se tiče uredbe gospodarstva družbenega vrta na Poljanah, sta se izvolila za nadzorstvo gospoda odbornika Franc Ksav. Souvan in Jožef Jerič in vzel se je v službo praktični in pridni kmetovalec gosp. Jožef Vode, da oskrbuje vrt. Družbeni vrt je sedaj v dobrem redu in se največ vpotreblja za to, kar največ moči nasajati dobro sadno drevje, katero gre hitro izpod rok, ter da se delajo poskušnje s potrjenim žitom, raznimi vrstami krompirjevimi in drugimi koristnimi rastlinami. Letošnje poskušnje z ozimno Pedigre-pšenico, s svetlo pšenico in sibirsko ržjó, s šampijoncem in kopselcem ter še z drugimi potrjenimi vrstami krompirjevimi so se izvrstno obnesle in se kmetovalcem lahko priporočajo z najboljšim prepričanjem.

Kar se tiče ustanovitve samostojnega odseka za konjerejo, kateri bi imel prevzeti opravila prejšnje c. k. deželne komisije za konjerejo po Kranjskem, preuredil se je §. 27. družbenih pravil, in ustanovil se je tedaj samostojen odsek za konjerejo, posvetovalo se o statutu, ter se ob enem izvolil odsekov odbor, sestojec iz 7 udov, izmed katerih sta se izvolila gospod Janez Lukman za prvomestnika, in gosp. Janez Murnik za njegovega namestnika; tudi se je takoj pričelo delovanje. — Ta sedaj samostojni odsek za konjerejo je brez odloga dne 5. junija 1880. leta s sl. c. kr. ministerstvom kmetijstva sklenil pogodbo, katera se je potrdila z ukazom dne 2. avgusta l. 1880. števil. 8595 in s katero je pooblaščen odsek, kar se tiče konjereje po Kranjskem, opravljati svoj posel.

Sl. c. k. deželna vlada je z dopisom dne 19. maja 1880. leta števil. 4527 centralnemu odboru poslala več odtisov po sl. c. k. ministerstvu izdane tabele, kedaj se ima postavno varovati divjačina po Kranjskem. Ta tabela se je razposlala vsem podružnicam in tudi se naznanilo v „Novicah“, da jo dobijo šole, katere je želé, v družbini pisarni.

Smrt dosedanjega učitelja na podkovski in živino-zdravski šoli, gosp. Pavla Skaleta, je centralni odbor spravila v ne majhno zadrego, da namesti izgubljenega izvrstnega tega učitelja dobí primerno učiteljsko moč. Centralnemu odboru se je pa posrečilo, najti namestnika gosp. Edvardu Schlegelnu, ki je bil c. kr. živino-zdravni kovač v podružnici c. kr. žrebčarije v Selu. Ker je ta šola javna učilnica, se je o tem poslalo naznanilo sl. c. k. ministerstvu kmetijstva, sl. deželni vladi, sl. deželnemu odboru in mestnemu magistratu. Sl. c. k. ministerstvo kmetijstva je z odpisom dne 14. novembra l. 1879. imenovanje gosp. Schlegelna vzelo na znanje. Dosedanje delovanje na novo imenovanega učitelja je popolnem spolnilo nadejo, ki se je stavila vanj.

Ker je postava proti goveveji kugi stopila v veljavo in se tako proglasila prepoved o uvažanju živine iz Ruskega in Rumunije, treba je obrniti vso skrb in moč na to, da se po vsej deželi povzdigne živinoreja in tako priredi več živine. Zato je sl. c. kr. ministerstvo kmetijstva z ukazom dne 8. marca l. 1880. števil. 324/36 povdarjalo dvanajst toček, katere bi sposobne bile, doseči omenjeni smoter, ter pozvalo centralni odbor, naj naznani o tem svoje misli. Centralni odbor je temu slavnemu naročilu ustregel z obširnimi poročili.

Dalje je sl. c. k. ministerstvo kmetijstva z ukazom dne 26. februarja 1880. leta št. 70/10 pozvalo centralni odbor, naj naznani svoje dotično mnenje zaradi uvedanja živinskih zavarovalnic. Tudi o tem je centralni odbor po zaslišanji strokovnjaka gosp. Ivana Hribarja sestavil natančno poročilo, katero je dne 15. majnika

leta 1880. števil. 237 poslal sl. ministerstvu z nasvetom, naj se ne skuša uvajati posilna asekuranca.

Navzlic splošno spoznani silni potrebi, da bi se v deželi širil teoretični in praktični pouk o kmetijstvu v povzdigo našega poljedelstva, so vendar doslé ostale brez vspeha vse peticije za ustanovitev nižje kmetijske šole ali vsaj, da se postavi stalni potni učitelj, potem, da bi se reorganizovala ljubljanska učiteljska pripravnica s tem, da dobí strokovnjaka, kateri bi v kmetijstvu podučeval pripravnikov ter jih tako storil sposobnim, temeljito učiti po nadaljevalnih šolah v deželi. Dobro se zavedajoč svoje dolžnosti je centralni odbor dne 7. oktobra l. 1879. št. 794 s sl. c. kr. ministerstvu kmetijstva z nova poslal nujno prošnjo, da se razširi ljubljanska učiteljska pripravnica, kar se tiče pouka o kmetijstvu, ter se postavi strokovnjak na državne troške, ki bi učil poljedelske predmete ter imel biti tudi potni učitelj. — O tem kmetijskem vprašanji se je obravnavalo tudi v seji sl. deželnega zbora dne 10. julija t. l. in po sklepu sl. deželnega zbora se je povabila kmetijska družba z dopisom sl. deželnega odbora dne 5. avgusta leta 1880. števil. 4278, naj izreče svoje mnenje, kar se tiče povzdige različnih oddelkov v deželi po pouku, to je: po naobraževanju sposobnih učnih moči v učiteljski pripravnici, kakor vелеva organizacijski statut dne 26. maja leta 1874., potem po primerni uredbi kmetijskih nadaljevalnih šol, dalje po kmetijski šoli, ako bi se ustanovila v Ljubljani, kakor tudi o potnih poukih, da se potem v sestavo splošnega programa skliče enketna komisija po deželnem odboru.

Začasni odbor sadjerejskega društva, ki se je ustanovilo v Vipavi, je z dopisom dne 3. februarja leta 1880. naznanil centralnemu odboru svojo ustanovitev, proseč, naj bi kmetijska družba prevzela pokroviteljstvo tega mladega društva, ki se naziva: „Vipavsko sadjerejsko društvo“. — Centralni odbor je v seji dne 29. februarja leta 1880. s pravim veseljem vzel na znanje ustanovitev tega društva, ter zagotovil odbor z dopisom dne 12. marcija leta 1880. števil. 138, da družba z veseljem prevzema pokroviteljstvo tako koristnega podjetja in da bode po §§. 2 in 3 na moč podpirala vse delovanje društva.

Poučna knjižica pod naslovom: „Glavna vodila umnega gospodarstva na majhnem posestvu in z malim imetjem“, ki jo s pomočjo gospoda prof. Povšeta spisal gospod Ivan Lapajne, vodja na meščanski šoli v Krškem, in katera je bila odlikovana s častnim darilom viteza Josipa Schneid-Treuenfeldskega, natisnila se je v 1000 odtisih in se je s posredovanjem dekanij kmetovalcem po vsej deželi brezplačno razdelila; tudi so se poslali odtisi sl. c. k. ministerstvu kmetijstva, slavni c. k. deželni vladi, sl. deželnemu odboru in sesterskim družbam po slovanskih pokrajinah. Le majhno število jih je še v družbini pisarni.

Tudi drugo, za kraje, kjer nimajo vode, zelo koristno ilustrovano brošuro s črtami in podobami, ki jo je spisal umrlí podpredsednik družbin, gospod Peter Kosler pod naslovom: „Návod, kakó naj se napravljajo vodnjaki in kapnice, in podúk, kakó naj senabira, hrani in čisti pitna voda“, je dala družba v nemškem in slovenskem jezici natisniti v 2000 odtisih. Teh se je poslalo 200 iztisov sl. c. k. ministerstvu kmetijstva, da jih razdeli v takove kraje, kjer ni vode, 300 odtisov sl. deželnemu odboru v razdelitev domačim občinam; vrhu tega so dobile to brošuro vse podružnice, kar pa je še ostalo, se dobiva na pródaj v družbini pisarni po 20 kr. odtis.

Da se uvedejo izvrstna žita in krompir, je centralni odbor za poskušnjo na družbinem vrtu v jeseni l. 1879 naročil dve posebno kar se tiče rodovitosti hval-

jeni vrsti pšenice, namreč tako zvano Pedigre-pšeno in svetlo pšeno, katere se je vsake okolo 5 litrov posejalo. Obe vrsti ste bogato obrodili, in sicer je dala prva 4½ in druga 5½ starih mernikov prav lepega sadu, tako, da se kmetovalcem lahko obe vrsti gorko priporočate.

Novih vrst krompirja ste se posadili zgodnji kopsel in pozni šampion. Obe vrsti ste bogato obrodili in imate slasten okus. Kmetijska družba je poslala v deželno razstavo v Gradec 9 vrst na svojem vrtu pridelanega krompirja in je prejela za to veliko razstavno svetinjo in pohvalno pismo.

Od tajnika hrv.-slav. gospodarskega društva gosp. Fr. Kuralta je družbi naši došlo poročilo, da je na Hrvatskem ob Sotli, zatorej na meji Kranjske in Štajerske, komisija konstatovala silno kvaro delajočo trtno uš, katera se je že zelo razširila po tamošnjih vinogradih, zato je centralni odbor v posebni seji 22. avgusta se posvetoval o primernih pomočkah, kako bi se dala odvrniti preteča nadloga od naših tukajšnjih vinogradov, in sicer tem bolj, ker jo imajo tudi že v Istri.

Da se izvé, se li že ni po katerih vinogradih ugneznila trsna uš, v ta namen se je 3. obrniti do sl. deželnega odbora s prošnjo, naj vodi Slapenske sadje-rejske in vinstvene šole, kateri je že l. 1874. v Klosterneuburgi delal studije o phyloxeri, nemudno naroči, da se podá v Zagreb in na tanko poizvé pri c. k. hrvatski deželni vladi in tamošnji kmetijski družbi o inficiranih vinogradih in naj si nekatere ogleda na svoje oči, potem pa naj pri svoji vrnitvi na Dolenjsko, kjer ima nadaljevati popotne pouke o vinstvi, ob tej priliki tudi do dobrega preišče vinograde, ki se mu vidijo sumnjivi, da tako temeljito pouči ljudstvo o silni škodljivosti trsne uši. Da se na srce položi preteča nevarnost vinorejcem po Dolenjskem in Notranjskem, sklenilo se je dalje, naj se poročilo tajnika hrvatske kmetijske družbe gospoda Kuralta, katero se je natisnilo v „Novicah“, v 1000 posebnih odtisih razdeli gospodarjem vinogradov po Kranjskem. — Ti predlogi so se s poročilom dne 24. avgusta l. 1880 naznanili sl. c. k. deželni vladi ter sl. deželnemu odboru. Obé sl. oblasti ste predloge sprejeli, in more se sedaj na podlagi poročila gospoda Riharda Dolenca, kateri je razsežno preiskal vinograde po Dolenjskem, ležeče ob hrvatski in štajarski meji, povedati, da se doslé na Kranjskem še nikjer ni zasledila trsna uš.

(Dalje prihodnjič.)

— Presvitli cesar je pogorelcem v Gorici okraji Kočevskem 400 gld. iz svoje lastne blagajnice daroval.

— Vesel dan imelo je v čitalnici v nedeljo 80 staršev, katerih otroci so bili obdarovani s popolno, močno in čedno izdelano zimsko obleko, katero je po večletni navadi s pripomočjo mnogih dobrotnikov in dobrotnic napravil neutrudljivo delavni odbor, kateremu na čelu stoji gospá Murnikova in v katerem delujejo gospica Lujiza Orlova, gospá Robičeva in gospá Bleiweisova. Visokočastiti gosp. deželni predsednik s preblago gospó soprogo, povabljeni od navedenega odbora, sta s svojo nazočnostjo počastila delitev, in, naprošena od odbora, ž njima lastno ljubeznjivostjo dečkom in deklicam delila obleko. Pred delitvijo je lepo govoril nunski katehet g. Kržič o tej 15letni dobrodelni napravi, po delitvi pa je vodja ljudske mestne šole gosp. Praprotnik isto tako mladini na srce govoril, opominjaje jo hvaležni biti dobrotnikom z marljivim učenjem in čedno obnašo. Dvorana je bila polna občinstva, ki se je radovalo videti veselo mladino preoblečeno v čedno obleko, vrh tega pa še tudi obdarovano z velikimi štrucami kruha in medenimi štruklji. Naj končno še javno zahvalo objavimo

gosp. Jož. Dolencu, tukajšnjemu krojaškemu mojstru, ki je z brezplačnim prirezovanjem deške obleke zdatno na pomoč bil načelnemu odboru.

— 1. zvezek slovarja, ki ga je pod naslovom: „Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika“ jugoslavenska akademija na svetlo dajati pričela in ga izdeluje Daničić, nam je poleg treh družih knjig, za leto 1880. izdanih od sl. akademije, došel v Ljubljano. Ta zvezek v veliki osmerki s sila drobnimi, pa ličnimi črkami, sega na 15 polah do besede „besjeda“. Rječnik obravnava vsako besedo v hrvatskem in latinskem jeziku. Prevzvišeni biskup Strossmayer je pač resnično govoril, ko je rekel, da je ta „Rječnik“ zaklad ogromne jezikoslovne učenosti. Cena zvezku je 3 gold. Na prodaj je v knjigarni Lavoslava Hartmana v Zagrebu.

— („Slovenski Pravniki“) je ime novemu časniku, ki ga bode prihodnje leto izdajati začel tukajšnji advokat gosp. dr. Moschè. Pečal se bode edino le s pravom, ter prinašal članke o pravnih tvarinah, pravnih vprašanjih in o pravnih potrebah in zagovarjal, da se slovenski jezik kolikor mogoče vpelje v javno uradovanje sodniško. Izhajal bo v mesečnih zvezkih po 2 poli, cena mu bo za vse leto 4 gold., za četrt leta pa 1 gold.

— „Cerkveni Glasbenik“ je že oglasil vabilo na naročbo za prihodnje leto, v katerem nastopi svoj četrti tečaj kot glasilo Ceciljinega društva, ki dela na povzdigo cerkvene katoliške glasbe, na podlagi cerkvenih določeb in ukazov.

— Od „Sokola“ v nedeljo priredjeni „Miklavžev večer“ je privabil mnogo občinstva v restavracijo čitalnično, ki se je radovalo nad komičnimi produkcijami in izbranim petjem.

— Društvo „Slovenija“ na Dunaji napravi danes zvečer v spomin Prešernu slovesno „besedo“, kakor jo je napravilo 4. dne t. m. v Gradcu slovensko društvo „Triglav“. Program obema „besedama“ je lepo izbran, al ker nam je obojno vabilo došlo prekasno za naznanilo v zadnjem našem listu, prišli bi z objavo programov še le danes „post festum“.

— Iz državne subvencije nakupljeni in za polovico te cene prodani ovni plemenitega Ukviškega rodu pridejo iz Koroškega prihodnjo soboto. Gospodom, ki so jih kupili, je naročeno, naj pridejo v pondeljek po nje. Kdor želi videti to lepo drobnico, s katero požlahnujemo naše domače blagó, naj jo pride v tukajšnjo živino-zdravnišnico na Poljanah ogledat.

— (Pobirki iz časnikov.) V glasoviti list nemških Krainerjev poklada mladi Kanschegg neumorno edine sadove svojega talenta — laží; ker pa mu zmanjkuje ljubljanskega gradiva, je segel zadnjič v Gorico in — ondi čisto novega kanonika instaliral.

— (Krasen šopek pomladanskih cvetlic z dozorelo rudečo jagodo) je ravno kar dr. Bleiweis prejel od župnika gosp. Robiča s Šenturske gore na Gorenjskem. „Ko doli na polji dan za dnevom siva megla se vlači in zemljo pokriva, sije nam ljubo solnčice celi Božji dan ogrevaje nas prav dobrodejno“ — piše prečastiti gosp. S. Robič, dobroznani naravoslovec. Dozorela jagoda pod milim nebom — res čudo veliko na sv. Miklavža dan!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Državni zbor je 30. novembra zopet začel svoje delovanje. V prvi seji je grof Taaffe predstavil zbornici nove ministre in novoizvoljeni poslanci so navadno obljubo storili, dr. Tonkli z slovensko besedo. Koj v tej prvi seji je novi finančni mini-